

STRESZCZENIE

Przedmiotem pracy jest omówienie dorobku polskiej nauki o państwie uprawianej na potrzeby prawa konstytucyjnego, który pozostaje w związku z funkcjonowaniem niepodległego (nowoczesnego) państwa polskiego. Nauka polska została zaprezentowana na tle europejskiej (kontynentalnej) nauki o państwie, której jest częścią. Z uwagi na brak we współczesnej polskiej nauce prawa systematycznych studiów nad państwem, rozprawę poprzedza część wstępna opisująca teorię państwa jako naukę oraz jej najważniejsze pojęcia. Dodatkowo, aby pokazać wpływ teorii państwa na regulacje ustrojowe państwa polskiego, omówiono doktryny ustrojowe nowoczesnych konstytucji polskich w zakresie tematycznym pracy. Wnioski pracy obejmują ustalenie wspólnych cech polskich teorii państwa i ich pozycji w obrębie nauki kontynentalnej. Teorie te, w warstwie szczegółowych ustaleń, okazują się bliższe spojrzeniom anglosaskim niż kontynentalnej kultury prawnej. Jest to zbieżne z podobną ewolucją ustrojową przedrozbiorowego państwa polskiego i Anglii, a następnie Wielkiej Brytanii – i ukształtowania się podobnych elementów kultury politycznej w opozycji do absolutyzmu. Pogłębione badania nad państwem są konieczne do celowego i skutecznego kształtowania instytucji państwowych. Mogą także stać się pomocą w wypracowywaniu nowych instytucji stanowiących odpowiedź na kryzys modelu państwa dominującego w zachodniej kulturze prawnej.

Słowa kluczowe: prawo konstytucyjne prawo publiczne państwo władza nauka o państwie teoria państwa suwerenność osoba prawna naród

SUMMARY

The subject of this dissertation is to present achievements of Polish theory of state elaborated for the purpose of constitutional law, connected with independent (modern) Polish state. Polish theories are presented on the background of European (continental) theory of state, which they are part of. As today's Polish jurisprudence has not continued state studies, the dissertation contains introduction describing theory of state as a science and its fundamental concepts. In addition, constitutional doctrines of modern Polish constitution are analyzed to verify the influence of theory of state, to the extent of the main subject. In conclusions, common points of Polish theories are identified, as well as position of Polish achievements in continental theory of state. Polish theories, in their specific findings, seem to be closer to common law point of view than continental one. It is coherent with similar evolution of political systems of England and then Great Britain and in ancient Poland – resulting in similar elements of political culture, formed in opposition towards absolutism. Detailed state studies are necessary for reasonable construction of state institutions. They can also help to find new institutional solutions for crisis of today's political system of western world.

Key words: constitutional law state government nation theory of state sovereignty political science